

Sygn. akt I ACa 547/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Ochalska - Gola
Sędziowie:	SA Małgorzata Stanek SA Anna Cesarz (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. P.**

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. i A. P.**

o ustalenie wygaśnięcia prokury

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 28 stycznia 2013 r. sygn. akt X GC 331/12

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed sądem pierwszej instancji i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

Sygn. akt I ACa 547/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 28 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo S. P. przeciwko (...) Sp. z o.o. z/s w P. i A. P. o ustalenie wygaśnięcia prokury, i orzekł o kosztach procesu.

U podstaw tego rozstrzygnięcia legło ustalenie, że w skład zarządu pozwanej spółki jako organu uprawnionego do jej reprezentowania wchodzi A. P. – prezes zarządu i S. P. – członek zarządu. Jako prokurent samoistny wpisany w rejestrze jest A. P. – pozwany w sprawie. Sposób reprezentacji spółki jest następujący: do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Od 2010 roku w pozwanej spółce istnieje konflikt między członkami zarządu. W marcu 2011 roku powódka podjęła działania zmierzające do odwołania prokury udzielonej przez spółkę(...)A. P.. W tym przedmiocie

złożyła też stosowny wniosek do sądu rejestrowego - KRS. 15 listopada 2011 r. wniosek o wykreślenie dotychczasowego prokurenta i wpisanie nowego w osobie J. L. złożył też drugi członek zarządu A. P.. Wniosek ten w imieniu spółki był podpisany przez A. P. i J. L..

Na tej podstawie Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne. Powódka nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, opartego na art. 189 k.p.c., gdyż może go zaspokoić poprzez złożenie ponownego wniosku o wykreślenie prokurenta A. P. z rejestru przedsiębiorców KRS dotyczącego pozwanej spółki. Brak współpracy członków zarządu w zakresie złożenia prawidłowego pod względem formalnym wniosku oznacza, że strona powodowa posiada co najwyżej interes faktyczny w dochodzeniu ustalenia wygaśnięcia prokury, w trybie art. 189 k.p.c. Brak interesu prawnego w uzyskaniu wyroku ustalającego uzasadnia oddalenie powództwa na koszt powódki.

Apelacja powódki, oparta na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 i art. 189 k.p.c., zmierza do zmiany zaskarżonego wyroku w całości, poprzez uwzględnienie powództwa z zasądzeniem od pozwanych na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje. Na rozprawie apelacyjnej w dniu 25 października 2013 r. powódka złożyła alternatywny wniosek o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany A. P. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwana spółka (...) wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Postępowanie przed Sądem I instancji jest dotknięte nieważnością postępowania, co skutkuje uchyleniem zaskarżonego przez powódkę wyroku i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 210 § 1 k.s.h., w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników.

Pod pojęciem „sporu”, o jakim mowa w 210 § 1 k.s.h., rozumie się wszelkie postępowania sądowe, zarówno procesowe jak i nieprocesowe, zaś w przypadku postępowania procesowego - tak sytuację, gdy spółka i członek jej zarządu występują po przeciwnych stronach (powoda i pozwanego), jak i wtedy, gdy występują wobec siebie w innych relacjach (strona - interwenient przystępujący do sprawy po drugiej stronie). Przepis art. 379 pkt 2 k.p.c. nakazuje uznać za nieważne postępowanie, w którym występował nienależycie umocowany pełnomocnik, bez względu na sposób jego działania i konsekwencje wynikające z tego faktu dla strony, a zatem bez względu na to, czy skutkiem udziału rzekomego pełnomocnika było pozbawienie strony możliwości obrony jej praw, czy działania tej osoby okazały się tak skuteczną obroną, że doprowadziły do wydania przez sąd korzystnego dla tej strony wyroku. Dlatego w wypadku istnienia podstawy nieważności postępowania z art. 379 pkt 2 k.p.c. poszukiwanie przyczyn nieważności także w treści art. 379 pkt 5 k.p.c. jest zbędne (postanowienie SN z 5 października 2011 r., II UZP 9/11, LEX nr 1096116).

W rozpoznawanej sprawie materialnoprawną podstawą powództwa był art. 189 k.p.c. Po jednej stronie tego sporu występowała powódka będąca członkiem zarządu pozwanej spółki, a po drugiej – pozwana spółka i A. P. – prokurent samoistny tej spółki.

W toku postępowania przed Sądem I instancji pozwany A. P. był reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata K. K. (pełnomocnictwo – k.62). Jeśli zaś chodzi o samą spółkę, to nie była ona reprezentowana ani przez radę nadzorczą ani też pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników. Wprawdzie pełnomocnik procesowy pozwanego A. P. w zażaleniach na postanowienie Sądu Okręgowego z 15 maja 2012 r. (k.82-82odwr.) i 24 lipca 2012 r. (k.109-109odwr.) wskazywał, że działa „w imieniu moich Mocodawców”, czyli potencjalnie także w imieniu spółki (...), niemniej jednak nie wykazał stosownym dokumentem, że spółka (...) uchwałą zgromadzenia wspólników powołała pełnomocnika w celu reprezentowania jej w sporze z członkiem zarządu – powódką S. P., który następnie udzielił mu pełnomocnictwa procesowego w tej sprawie, względnie takiego pełnomocnictwa udzieliła mu rada nadzorcza spółki.

Dopiero na rozprawie apelacyjnej w dniu 25 października 2013 r. adwokat K. K. złożył kserokopię protokołu z nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki (...) z 17 lipca 2013 r., zawierającego uchwałę nr 1, mocą której wspólnicy tej spółki wyznaczyli pełnomocnika do jej reprezentowania w sporach sądowych z członkiem zarządu S. P., m.in. o ustalenie, że prokura samoistna udzielona w dniu 5 stycznia 2007 r. A. P. wygasła (k.185-186) – w osobie J. L..

Skoro jeden z członków zarządu tej spółki był z mocy art. 210 § 1 k.s.h. pozbawiony prawa jej reprezentowania w toku całego postępowania przed Sądem I instancji, to podjęcie tej uchwały po wydaniu zaskarżonego wyroku w żadnej mierze nie sanowało ze skutkiem ex tunc po stronie spółki (...) braku organu powołanego do jej reprezentacji, przy istniejącej w tej spółce dwuosobowej reprezentacji.

Zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany.

W rozpoznawanej sprawie pozwanych łączy współuczestnictwo materialne oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (art. 72 § 1 pkt 1 in fine k.p.c.), co jest charakterystyczne dla procesów o ustalenie. Z istoty spornego, ustalanego stosunku prawnego wynika też, że współuczestnictwo pozwanych ma charakter jednolity (art. 73 § 2 k.p.c.).

Skoro zapadły w tej sprawie wyrok musiał dotyczyć niepodzielnie wszystkich współuczestników, to nieważnością było dotknięte całe postępowanie pierwszoinstancyjne, toczące się z udziałem obu pozwanych.

Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny, stwierdzając nieważność postępowania, uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 k.p.c.).